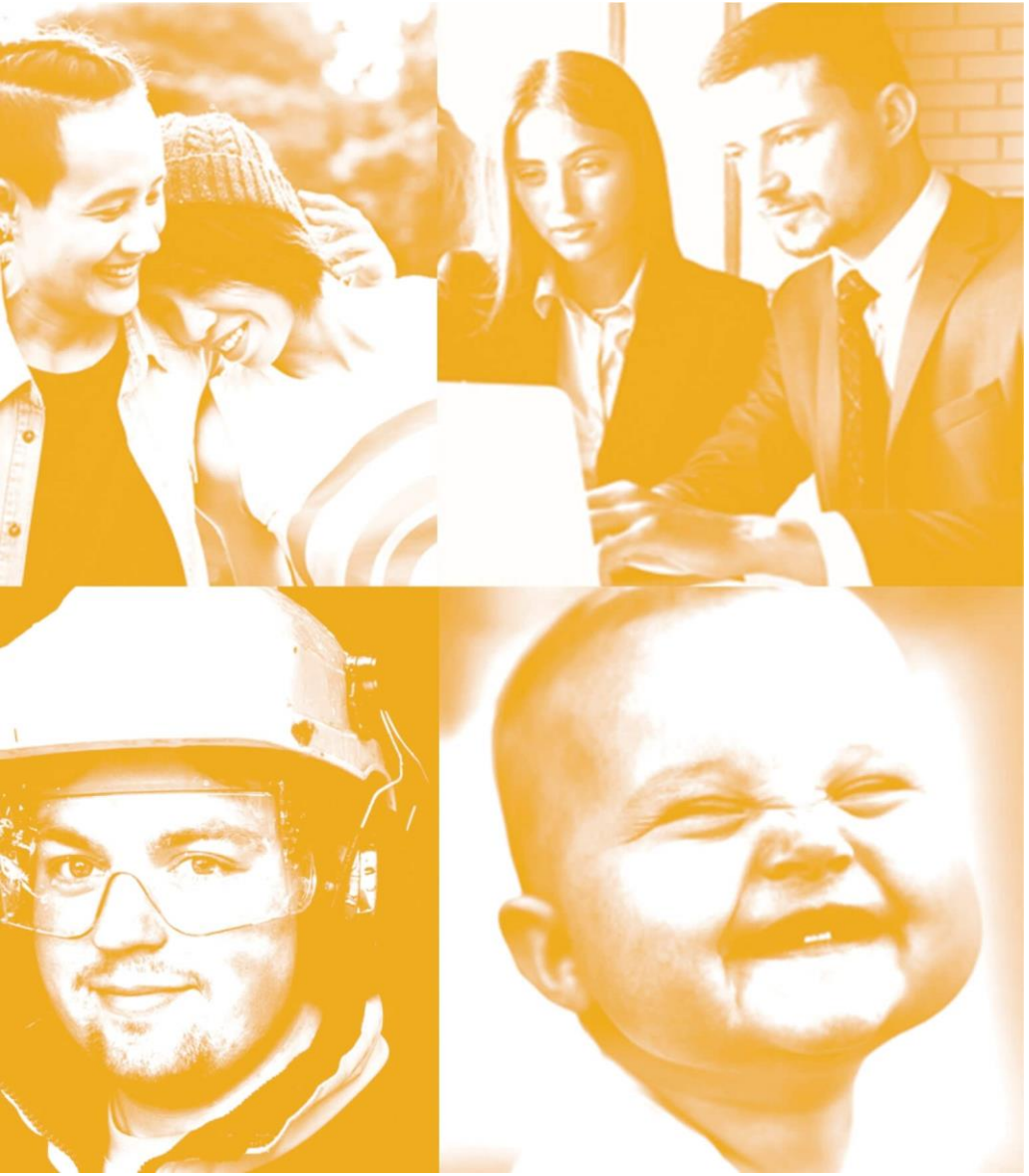

Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta (HE 15/2021 vp)

Mirka-Tuulia Kuoksa
Lakimies

Muutokset tartuntatautilakiin

- 16 § Pakollinen terveystarkastus
- 22 § Altistuneen ja tartunnan saaneen velvollisuus

16 §. *Pakollinen terveystarkastus*

16 § (voimassaoleva)

Pakollinen terveystarkastus

Aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Ehdotus 16 §:n muutokseksi:

Aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. *Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.*

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

16 §:n muutos

- Selkeytetään aluehallintoviraston mahdollisuutta tehdä yksittäistä tai useaa henkilöä koskeva päätös pakollisesta terveystarkastuksesta
- Päätös on mahdollista tehdä myös ennakollisesti
- Ehdotetaan säädettäväksi kunnan ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille mahdollisuus tehdä yksittäistä henkilöä koskeva päätös pakollisesta terveystarkastuksesta
- Soveltaminen joustavampaa muuttuvissa tilanteissa
  - Päätösten sisällön muuttaminen helpompaa kuin lain muuttaminen
  - Perustuisi aina ajantasaiseen epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tilanteeseen
  - Nopeampi reagointi muutoksiin mahdollista (vrt. lainsäädäntö)

Esimerkki aluehallintoviraston kohdennetusta päätöksestä covid-19-tilanteessa rajoille

- Aluehallintovirasto tekisi rajanylityspisteille päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta sairaanhoitopiirin, erityisvastuualueen ja THL:n asiantuntemukseen ja antamaan ohjeistukseen tukeutuen (TTL 8 §)
  - Päätöksessä voitaisiin joustavasti huomioida esim. matkustajien lähtömaan epidemiatilanne THL:n antamien tietojen, arviointien ja suositusten perusteella
  - Terveydenhuollon ammattihenkilö arvioisi, kuinka laaja terveystarkastus henkilölle on tarpeen tehdä
    - Jos henkilöllä esimerkiksi olisi ennakkotestitodistus ja hänen vointinsa olisi hyvä, ei tarvetta laajemmalle terveystarkastukselle ja esimerkiksi covid-19-testille välttämättä olisi
    - Jos henkilöllä olisi todistus sairastetusta, mutta jo parantuneesta tartuntataudista, ei tarvetta laajemmalle terveystarkastukselle todennäköisesti olisi
    - Rokotustodistusten osalta vaikutukset terveystarkastuksen sisältöön tulee arvioida ajantasaisen tutkimustiedon perusteella

22 §. Altistuneen ja tartunnan saaneen velvollisuus

22 § (voimassaoleva)

Tartunnan saaneen velvollisuus

Yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön on ilmoitettava asiaa selvittävälle lääkärille tartuntataudin leviämisen estämiseksi käsityksensä tartuntatavasta, -ajankohdasta ja -paikasta sekä niiden henkilöiden nimet, jotka ovat voineet olla tartunnan lähteenä tai saada tartunnan.

Ehdotus 22 §:n muutokseksi:

Yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn sekä tällaiseen tautiin altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle nimensä, syntymäaikansa tai henkilötunnuksensa, yhteystietonsa, kotikuntansa sekä mahdollinen muu oleskelupaikkansa sekä muut tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

Yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön on *annettava* asiaa selvittävälle *terveydenhuollon ammattihenkilölle* tartuntataudin leviämisen estämiseksi käsityksensä tartuntatavasta, -ajankohdasta ja -paikasta sekä niiden henkilöiden nimet, jotka ovat voineet olla tartunnan lähteenä tai saada tartunnan.

22 §:n muutos

- Voimassa olevassa tartuntatautilaissa ei ole säännöstä, jonka mukaan henkilön tulisi antaa itseään koskevia tietoja
- Altistuneen, altistuneeksi perustellusti epäillyn sekä sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön tietojen kerääminen henkilöltä itseltään on perustunut vapaaehtoisuuteen
- Covid-19-epidemian vuoksi on ilmennyt tarve säätää laissa perusteet henkilötietojen keräämiselle henkilöltä itseltään
- Muutos mahdollistaisi nykyistä sääntelyä paremmin erilaisten tietojärjestelmien ja ohjelmistojen hyödyntämisen (esim. Finentry) osana tartuntatautien leviämisen ennaltaehkäisyä ja jäljitystä

Velvollisuus omien tietojen luovuttamiseen

- Velvollisuus henkilötietojen luovuttamiseen antaa myös laissa perustan henkilötietojen käsittelyyn ja rekisteröimiseen (ei perustuisi enää vain suostumukseen)
- Ehdotetun muutoksen myötä henkilöltä itseltään kerättäviin tietoihin sovellettaisiin tartuntatautilakiin sisältyviä tietojen käyttöä, luovuttamista ja säilyttämisaikaa koskevia säännöksiä sekä soveltuvin osin potilasasiakirjoihin liittyviä säännöksiä
- Rekisterinpitäjä voi hyödyntää erilaisia järjestelmiä/ ohjelmia tietojen keräämisessä ja rekisteröinnissä edellyttäen, että tietosuojavaatimukset on huomioitu asianmukaisella tavalla
- Erilaisten sähköisten järjestelmien käyttöön ei kuitenkaan voida velvoittaa, vaan henkilöllä tulee olla mahdollisuus antaa tietonsa myös muulla tavalla